

Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Pääasiallinen sisältö

Neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta annettua valtioneuvoston asetusta (338/2011, jäljempänä *asetus*) ehdotetaan muutettavaksi. Ehdotuksen mukaan asetuksessa säädettäisiin 1.1.2023 toimintansa aloittavien hyvinvointialueiden vastuusta palvelujen järjestämisessä ottaen huomioon myös muuttunut, voimassa oleva opetustoimen lainsäädäntö. Ehdotuksen mukaan asetuksessa huomioitaisiin myös korkeakouluopiskelijoiden terveydenhuollosta annetusta laista (695/2019, jäljempänä *opiskeluterveydenhuoltolaki*) aiheutuneet muutostarpeet.

1. Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Äitiys- ja lastenneuvolan, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sekä ehkäisevän suun terveydenhuollon järjestämisestä säädetään terveydenhuoltolaissa (1326/2010). Korkeakouluopiskelijoiden osalta opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä säädetään opiskeluterveydenhuoltolaissa. Palvelujen sisältö määritellään terveydenhuoltolaissa ja säännöksiä palvelujen sisällöstä on täsmennetty edelleen 1.5.2011 voimaantulleella valtioneuvoston asetuksella neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011). Asetuksella on säädetty tarkemmin myös opiskeluterveydenhuoltoon oikeutetuista opiskelijoista. Asetusta ei ole päivitetty sen voimaantulon jälkeen.

Asetusta olisi päivitettävä vastaamaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta, jonka lisäksi asetuksessa tulisi huomioida muutokset, joita opetustoimen ammatillisen koulutuksen uudistuksesta sekä oppivelvollisuuden laajenemisesta on aiheutunut. Asetusehdotuksessa tulisi ottaa huomioon myös ne muutokset, joista 1.8.2021 voimaan tulleessa oppivelvollisuuslaissa (1214/2020), 1.1.2021 voimaan tulleessa korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltolaissa, terveydenhuoltolaissa, oppilas- ja opiskeluhuoltolaissa (1287/2013) sekä pelastuslaissa (379/2011) on säädetty.

Terveydenhuoltolain 23 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä asioista, jotka on sisällytettävä opiskeluterveydenhuoltoon, lasten ja nuorten ehkäisevään suun terveydenhuoltoon sekä terveysneuvontaan ja määräaikaisiin terveystarkastuksiin neuvolapalveluissa ja kouluterveydenhuollossa. Lisäksi voidaan antaa tarkempia säännöksiä kouluterveydenhuoltoon sisältyvistä erikoistutkimuksista sekä seulonnoista. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin myös opiskeluterveydenhuoltoon oikeutetuista oppilaitosten opiskelijoista.

2. Asian valmistelu

Asetusmuutosta on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä virkatyönä kahdessa jaksossa. Opetus- ja kulttuuriministeriö on myös osallistunut valmisteluun. Keväällä 2021 valmistelun painopiste oli opetustoimen hallinnonalan muutosten sekä korkeakouluopiskelijoiden

opiskeluterveydenhuollosta annetun lain aiheuttamissa muutostarpeissa. Asetus- ja muistiolounnos olivat ensimmäisen kerran lausuntokierroksella 4.5. – 15.6.2021 välisenä aikana.

Asetusehdotuksen viimeistely jäi kuitenkin muun säädösvalmistelun ja henkilövaihdosten vuoksi odottamaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen liittyviä säännöksiä (muun muassa hallituksen esitys eduskunnalle laiksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi, HE 19/2022 vp).

Syksyn 2022 valmistelussa on huomioitu asetusehdotuksen aiempi valmistelu sekä kesän 2021 lausuntokierroksella saatu palaute. Toisen kerran asetusehdotus oli lausuntokierroksella 25.10. – 21.11.2022 välisenä aikana.

Asetusehdotusta ei ole asian kiireellisyyden vuoksi tarkastettu oikeusministeriön laintarkastusyksikössä.

3. Nykytila

Asetus on jäänyt ajastaan jälkeen opiskeluterveydenhuoltoon oikeutettujen opiskelijoiden ja osin myös opiskeluterveydenhuollon palvelujen järjestämisen osalta. Asetus on tämän vuoksi ollut epäselvä tai osin jopa ristiriitainen voimassa olevan lainsäädäntöön nähden, erityisesti opetustoimen hallinnonalalla tapahtuneiden muutosten, kuten ammatillisen koulutuksen reformin ja oppivelvollisuuslain sekä opiskeluterveydenhuoltolain voimaantulon jälkeen.

Ammatillisen koulutuksen reformi ja oppivelvollisuuden laajentaminen

Ammatillista koulutusta uudistettiin mittavalla ammatillisen koulutuksen reformilla vuonna 2017. Reformissa uudistettiin muun muassa ammatillisen koulutuksen rahoitusta ja tutkintojärjestelmää. Ammatillista koulutusta koskevat säännökset koottiin yhtenäiseksi kokonaisuudeksi ja muun muassa lait ammatillisesta peruskoulutuksesta (630/1998) sekä ammatillisesta aikuiskoulutuksesta (631/1998) yhdistettiin uudeksi laiksi ammatillisesta koulutuksesta (531/2017), jossa keskeisenä lähtökohtana on osaamisperusteisuus. Reformissa myös siirrettiin osa työvoimakoulutuksesta osaksi ammatillista koulutusta. Lisäksi ammatillisen koulutuksen piiriin otettiin ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus, työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus sekä muuta tutkintoon johtamatonta ammatillista koulutusta.

Tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetussa laissa (1215/2020) yhdistettiin 1.8.2022 alkaen seuraavat entiset perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen väliin sijoittuvat nivelvaiheen koulutukset tutkintokoulutukseen valmentavaksi, TUVA-koulutukseksi: perusopetuksen lisäopetus (ns. kymppiluokka), maahanmuuttajille ja vieraskielisille tarkoitetun lukiokoulutukseen valmistava koulutus (LUVA) sekä ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus (VALMA). Uuden TUVA-koulutuskokonaisuuden tavoitteena on antaa valmiuksia tutkintotavoitteiseen koulutukseen hakeutumiseen ja tutkinnon suorittamiseen. TUVA-koulutusta voivat järjestää järjestämisluvan perusteella lukiolaissa (714/2018) tarkoitetut lukiokoulutuksen järjestäjät, ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitetut ammatillisen koulutuksen järjestäjät sekä perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitetut yksityiset perusopetuksen järjestäjät ja valtion oppilaitokset. Myös kunnat voivat järjestää TUVA-koulutusta. Työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus (TELMA) kuuluu edelleen myös ammatillisesta koulutuksesta annetun lain perusteella järjestettäviin koulutuksiin.

Oppivelvollisuutta laajennettiin, kun uudistettu oppivelvollisuuslaki tuli voimaan 1.8.2021. Lain myötä oppivelvollisuus koskee perusopetuksen jälkeistä toisen asteen koulutusta siihen asti, kun

henkilö täyttää 18 vuotta. Perusopetuksen jälkeen oppivelvollisuutta voi suorittaa lukiokoulutuksessa, ammatillisessa koulutuksessa tai perusopetuksen jälkeisissä erilaisissa nivelvaiheen koulutuksissa. Uudistuksella vahvistettiin ohjausta ja opiskeluhuollon palveluja sekä peruskoulun mahdollisuuksia tarjota jokaiselle riittävät valmiudet suoriutua toisen asteen koulutuksesta.

Oppivelvollisuuden laajenemisen jälkeen oppilas- ja opiskelijahuoltolain 1 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdan perusteella opiskeluhuoltoon ovat oikeutettuja lukiolaissa tarkoitetussa koulutuksessa sekä ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitetussa perustutkintokoulutuksessa sekä työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa olevat opiskelijat (TELMA). 1.8.2022 alkaen myös tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta (TUVA) annetussa laissa tarkoitetut opiskelijat ovat olleet oikeutettuja opiskeluhuoltoon oppilas- ja opiskelijahuoltolain 1 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaisesti.

Korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon uudistus

Korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuolto laajennettiin vuoden 2021 alusta koskemaan yliopisto-opiskelijoiden lisäksi ammattikorkeakouluopiskelijoita. Aiemmin ammattikorkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon järjestämisvastuu oli kunnilla. Uudistuksen tavoitteena oli turvata kaikille korkeakouluopiskelijoille toimivat ja yhdenvertaiset opiskeluterveydenhuollon palvelut.

Korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltoon ovat opiskeluterveydenhuoltolain 2 §:n mukaan oikeutettuja opiskelijat, jotka suorittavat:

- 1) yliopistolain (558/2009) 7 §:ssä tarkoitettua alempaa tai ylempää korkeakoulututkintoa;
- 2) ammattikorkeakoululain (932/2014) 11 §:ssä tarkoitettua ammattikorkeakoulututkintoa tai ylempää ammattikorkeakoulututkintoa;
- 3) Poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain (1164/2013) 14 §:ssä tarkoitettua ammattikorkeakoulututkintoa; tai
- 4) Maanpuolustuskorkeakoulusta annetussa laissa (1121/2008) tarkoitettuja muita kuin upseerin virkaan vaadittavia sotatieteellisiä ja sotilasammattillisia opintoja.

Tilaukoulutusopiskelijat on rajattu opiskeluterveydenhuollon palvelujen ulkopuolelle.

Opiskeluterveydenhuoltolain mukaan korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon palvelujen järjestämisestä, suun terveydenhuollon palvelut mukaan lukien, vastaa Kansaneläkelaitos. Palvelut tuottaa Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö. Palvelujen sisällöt määritellään terveydenhuoltolain 17 §:ssä ja niitä täsmennetään edelleen asetuksessa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen myötä kunnan velvollisuus huolehtia neuvolan sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelujen sekä lasten ja nuorten ehkäisevän suun terveydenhuollon järjestämisestä siirtyy hyvinvointialueen vastuulle 1.1.2023 alkaen muiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tavoin. Hyvinvointialueen on järjestettävä alueensa raskaana olevien naisten, lasta odottavien perheiden sekä alle oppivelvollisuusikäisten lasten ja heidän perheidensä neuvolapalvelut terveydenhuoltolain mukaisesti. Hyvinvointialueen on myös järjestettävä opiskeluhoitopalvelut alueellaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain 1 §:n mukaisessa opetuksessa ja koulutuksessa oleville oppilaille ja opiskelijoille heidän kotipaikastaan riippumatta. Opiskeluhoitopalveluihin sisältyvät muun muassa terveydenhuoltolain 16 §:ssä tarkoitetut

kouluterveydenhuollon palvelut sekä 17 §:ssä tarkoitetut lukioiden ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon palvelut. Hyvinvointialueen järjestämän opiskeluterveydenhuollon palveluihin oikeutettuja opiskelijoita täsmennetään edelleen asetuksessa.

4. Keskeiset ehdotukset

Asetusta ehdotetaan muutettavaksi vastamaan sen laatimisen jälkeen toteutettuja muutoksia niin opetus- ja kulttuuriministeriön kuin myös sosiaali- ja terveydenhuollon hallinnonalan lainsäädännössä. Säännökset vastaisivat tällöin tulevaa sosiaali- ja terveydenhuoltolain uudistusta, ja hyvinvointialueiden 1.1.2023 voimaan tulevat lailla säädetyt vastuut neuvolapalvelujen sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon ja ehkäisevän suun terveydenhuollon järjestämisestä kävisivät ilmi myös asetuksesta. Terveysdenhuoltolain 1.1.2023 voimaan tulevan 15 a §:n mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä opiskeluhuoltopalvelut alueellaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain 1 §:n mukaisessa opetuksessa ja koulutuksessa oleville oppilaille ja opiskelijoille heidän kotipaikastaan riippumatta. Palvelujen laajuuteen ei esitetä muutoksia, mutta asetuksen epätarkkoja tai vanhentuneita ilmaisuja ehdotetaan selkiytettäväksi ja päivitettäväksi vastaamaan ajanmukaisia käsitteitä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen siirtyessä hyvinvointialueen järjestämisvastuulle luovuttaisiin asetuksen mukaisesta kunnan velvoitteesta laatia yhtenäinen toimintaohjelma neuvolatoiminnalle, koulu- ja opiskeluterveydenhuollolle sekä lasten ja nuorten ehkäisevälle suun terveydenhuollolle. Jatkossa terveydenhuoltolain 15 §:n mukainen hyvinvointialueiden alueellinen neuvolasuunnitelma sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 a §:n mukainen alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma korvaisivat kuntien aiemmin laatiman toimintaohjelman. Alueellinen neuvolasuunnitelma sekä alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma liitetään jatkossa osaksi lastensuojelulain mukaista alueellista lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa.

Ehdotetussa asetuksessa selkeytettäisiin lisäksi Kansaneläkelaitoksen vastuita korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltopalvelujen järjestäjänä. Ehdotetut muutokset selkeyttäisivät Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön tehtäviä opiskeluterveydenhuollon palveluiden tuottajana. Opiskeluterveydenhuollon palvelujen sisältö olisi edelleen yhtenäinen riippumatta siitä järjestääkö palveluja hyvinvointialue tai Kansaneläkelaitos. Olisi kuitenkin suotavaa, että myös opiskelijoiden asema palvelujen käyttäjänä olisi voimassa olevaa asetusta selvempi.

Asetuksesta ehdotetaan poistettavaksi voimassa olevan opiskeluterveydenhuoltolain kanssa ristiriitaiset maininnat opiskeluterveydenhuoltoon oikeutetuista. Korkeakouluopiskelijoiden oikeudesta Kansaneläkelaitoksen järjestämiin opiskeluterveydenhuollon palveluihin säädetään mainitussa laissa tarkkarajaisesti, joten korkeakouluopiskelijoiden oikeudesta opiskeluterveydenhuoltoon ei ole perusteltua tarpeen säätää erikseen. Ehdotetun asetuksen 3 §:n luettelo opiskeluterveydenhuoltoon oikeutetuista opiskelijoista päivitettäisiin vastaamaan opetustoimen ammatillisen koulutuksen reformin säännösten, oppivelvollisuuslain, korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain, oppilas- ja opiskelijahuoltolain sekä pelastuslain 55 §:n 2 momentin voimassaolevia säännöksiä.

5. Pääasialliset vaikutukset

Ehdotuksen mukaan asetus muutettaisiin vastaamaan sosiaali- ja terveydenhuoltolain uudistusta, jotta hyvinvointialueiden vastuut äitiys- ja lastenneuvolatoiminnan, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelujen ja ehkäisevän suun terveydenhuollon järjestämisessä kävisivät ilmi asetuksesta. Asetuksessa selkeytettäisiin myös Kansaneläkelaitoksen vastuita korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon palveluja järjestettäessä. Lisäksi asetuksessa huomioitaisiin korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon uudistuksesta sekä opetustoimen ammatillisen koulutuksen uudistuksesta ja oppivelvollisuuden laajenemisesta aiheutuneet muutostarpeet.

Neuvolatoiminnan, kouluterveydenhuollon ja ehkäisevän suun terveydenhuollon osalta muutokset olisivat luonteeltaan lähinnä teknisiä ja sisältöjen osalta termejä ja käsitteitä täsmentäviä ja ajantasaistavia, kielenhuollollisia tai säädöksen ilmaisua tarkentavia. Muutokset eivät aiheuttaisi hyvinvointialueille tai korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon järjestävälle Kansaneläkelaitokselle uusia tai laajempia tehtäviä.

Ehdotettujen muutosten olisi tarkoitus selventää ja helpottaa asetuksen soveltamista sekä hyvinvointialueilla että Kansaneläkelaitoksessa ja Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiössä. Korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltoa koskevien täsmennysten toivotaan myös selkeyttävän opiskelijoiden asemaa, jotta he voivat seurata palvelujen toteutumista.

Kunnan veloitteesta laatia yhtenäinen toimintaohjelma neuvolatoiminnalle, koulu- ja opiskeluterveydenhuollolle sekä lasten ja nuorten ehkäisevälle suun terveydenhuollolle luovuttaisiin sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen myötä. Hyvinvointialueiden alueellinen neuvolasuunnitelma sekä alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma korvaisivat jatkossa kuntien tekemän toimintaohjelman. Molemmat alueelliset suunnitelmat tulee jatkossa liittää lastensuojelulain mukaiseen alueelliseen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Asetuksessa säädetystä toimintaohjelmasta luopuminen ja korvaaminen lakisääteisillä alueellisilla suunnitelmilla, jotka ovat osa hyvinvointialueen strategista suunnittelua, vähentäisi päällekkäistä työtä ja selkeyttäisi nykytilannetta, jonka monet kunnat ovat kokeneet epäselvänä.

Asetuksen 3 § koskisi jatkossa ainoastaan niitä opiskelijoita, jotka ovat oikeutettuja hyvinvointialueen järjestämään opiskeluterveydenhuoltoon. Korkeakouluopiskelijoiden oikeus opiskeluterveydenhuoltoon ilmenee täsmällisesti ja tarkkarajaisesti opiskeluterveydenhuoltolain 2 §:stä. Ehdotetut asetuksen 3 §:n muutokset eivät siten vaikuttaisi korkeakouluopiskelijoiden oikeuteen saada Kansaneläkelaitoksen järjestämiä ja Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön tuottamia opiskeluterveydenhuollon palveluja.

Oppivelvollisuuden laajentaminen 1.8.2021 alkaen laajensi jonkin verran myös kuntien vastuulla olevan opiskeluterveydenhuollon järjestämisvastuuta, kun opiskeluterveydenhuoltoon oikeutettujen opiskelijoiden määrä kasvoi. Oppivelvollisuuden laajenemisen taloudellisia vaikutuksia on arvioitu hallituksen esityksessä oppivelvollisuuslaiksi sekä eräksi niihin liittyviksi laeiksi (HE 173/2020 vp, s. 104–105). Hallituksen esityksessä on todettu, että uutena ryhmänä opiskeluterveydenhuollon piiriin tulisivat aikuisille suunnatun oppimäärän mukaisia lukio-opintoja suorittavat. Opetus- ja kulttuuriministeriön arvion mukaan tästä aiheutuva lisäkustannus olisi hyvin vähäinen (HE 173/2020 vp, s. 104–105).

Asetukseen ehdotetuilla muutoksilla ei ole taloudellisia vaikutuksia. Terveystoimintalain 23 §:n asetuksenantovaltuutuksen mukaisesti asetuksella voidaan antaa ainoastaan tarkempia tai

yksityiskohtaisempia säännöksiä asioista, jotka on sisällytettävä opiskeluterveydenhuoltoon, lasten ja nuorten ehkäisevään suun terveydenhuoltoon sekä terveysneuvontaan ja määräaikaisiin terveystarkastuksiin neuvolapalveluissa ja kouluterveydenhuollossa. Lisäksi säännöksiä opiskeluterveydenhuoltoon oikeutettujen oppilaitosten opiskelijoista voidaan vain tarkentaa. Palvelujen järjestämisvastuu hyvinvointialueilla tai Kansaneläkelaitoksella korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltopalvelujen osalta ei laajenisi vallitsevaan tilanteeseen nähden, eivätkä ehdotetut muutokset aiheuttaisi taloudellisia vaikutuksia voimassaolevaan lainsäädäntöön verrattuna. Myöskään opiskeluterveydenhuollon palvelujen sisältöön ei ehdotettaisi taloudellisia vaikutuksia aiheuttavia muutoksia.

6. Lausuntopalaute

Asetusehdotus oli lausuntokierroksella ensimmäisen kerran Lausuntopalvelu.fi –sivustolla 4.5. – 15.6.2021 välisenä aikana.

Ensimmäisellä lausuntokierroksella ehdotuksesta antoivat lausunnon Kansaneläkelaitos, opetus- ja kulttuuriministeriö, sisäministeriö, SAKKI Suomen ammattiin opiskelevien liitto ry, SYL Suomen ylioppilaskuntien liitto ry, OSKU Suomen Opiskelija-Allianssi ry, SAMOK Suomen opiskelijakuntien liitto ry, sekä Terveiden- ja hyvinvoinninlaitos. Valtiovarainministeriö ilmoitti, ettei sillä ole ehdotuksesta lausuttavaa. Lisäksi lausuntoa pyydettiin oikeusministeriöltä, Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiöltä, Opetushallitukselta, Suomen Kuntaliitolta sekä Suomen lukiolaisten liitolta, mutta ne eivät antaneet lausuntoa.

Ensimmäisen lausuntokierroksen lausuntopalautteen mukaan ehdotetut muutokset ovat lähtökohtaisesti perusteltuja ja kannatettavia. Keskeisiksi teemoiksi lausunnoissa nousivat opiskeluterveydenhuoltoon oikeutetut opiskelijat etenkin niiden osalta, jotka eivät ole oikeutettuja opiskeluterveydenhuoltoon voimassa olevan sääntelyn perusteella, kuten oppisopimusopiskelijat sekä avoimeen korkeakouluopetukseen osallistuvat opiskelijat. Lausuntopalautteessa ehdotettiin täsmennyksiä asetuksen 3 §:ään opiskeluterveydenhuoltoon oikeutetuista opiskelijoista ja selvennystä asetusmuistion perusteluihin. Lisäksi lausunnoissa nostettiin esiin opiskelijoiden tarve ja oikeus opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalveluihin. Eräässä lausunnossa myös ehdotettiin, että asetuksesta voisi käydä ilmi selkeämmin, miltä osin asetus koskee myös Kansaneläkelaitoksen järjestämisvastuulle kuuluvaa korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltoa.

Asetusehdotuksen työstämistä jatkettiin sosiaali- ja terveysministeriössä syksyllä 2022. Jatko työskentelyssä huomioitiin ensimmäisellä lausuntokierroksella saadut lausuntopalautteet.

Asetusehdotus ja siihen liittyvä muistoluonnos olivat lausuttavana toisen kerran 25.10.2022 – 21.11.2022 välisenä aikana Lausuntopalvelu.fi -sivustolla.

Toisella lausuntokierroksella lausunnon antoivat Espoon kaupunki, Siun sote – Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä, Helsingin kaupunki, Sivistystyönantajat ry, opetus- ja kulttuuriministeriö, Suomen Terveidenhoitajaliitto ry, SAMOK Suomen opiskelijakuntien liitto ry, Suomen Kuntaliitto ry, Turun kaupunki, Suomen lukiolaisten liitto ry, Terveiden- ja hyvinvoinninlaitos, Suomen Fysioterapeutit ry, Opetushallitus, Suomen Lääkäriliitto, Vantaan kaupunki, opetus- ja kulttuuriministeriön Move! –ohjausryhmä, Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf, Jyväskylän kaupunki sekä sisäministeriön poliisiosasto. Oikeusministeriö ilmoitti, ettei heillä ole lausuttavaa. Lisäksi lausuntoa pyydettiin

Kansaneläkelaitokselta, Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiöltä, aluehallintovirastoilta, Tehyltä, Joensuun, Kemin, Kuopion, Kuusamon, Oulun, Rovaniemen, Tampereen, Tornion ja Vaasan kaupungilta ja Kuusamon ja Sodankylän kunnalta sekä SAKKI Suomen Ammattiin opiskelevien liitto ry:ltä, SYL Suomen ylioppilaskuntien liitto ry:ltä sekä OSKU Suomen Opiskelija-Allianssi ry:ltä, mutta ne eivät antaneet lausuntoa.

Toisen lausuntokierroksen lausuntopalautteissa pidettiin asetusluonnoksen termien päivitystä ja asetuksen selkeyttämistä tarpeellisena ja kannatettavana. Hyvänä pidettiin sitä, että asetus saataisiin vastaamaan nykytilaa poistamalla viittaukset jo kumottuihin lakeihin ja poistamalla opiskeluterveydenhuoltolain kanssa ristiriitaiset maininnat opiskeluterveydenhuoltoon oikeutetuista. Tämän koettiin selkeyttävän opiskelijoiden asemaa. Lausuntojen mukaan asetusluonnoksen aiempaa selkeämpi sanoitus parantaa eri ryhmien ymmärrystä omista oikeuksistaan. Kiitosta annettiin myös siitä, että ehdotusta on mietitty eri ryhmien kuten lasten ja nuorten, opiskelijoiden ja seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen näkökulmista.

Lausunnonantajat pitivät erittäin kannatettavana sitä, että asetusluonnoksessa esitetään aiempaa selkeämmin se, että määräaikaiset terveystarkastukset tulee toteuttaa asiakaslähtöisesti. Asetuksen aiemmasta sanoituksesta on siten saattanut saada virheellisen kuvan siitä, että terveystarkastusten sisältö tulisi olla kaikille määrämuotoisesti aivan samanlainen. Toisaalta esimerkiksi Helsingin kaupunki olisi toivonut esitettyä tarkempaa sääntelyä tarpeelliseksi arvioiduista terveystarkastuksista terveyden ja turvallisuuden varmistamiseksi äitiysneuvolassa. Tämä katsottiin kuitenkin tarpeettomaksi, sillä erityisesti äitiysneuvolassa terveystarkastusohjelmat perustuvat lähtökohtaisesti joko valtakunnallisiin tai sairaanhoitopiirin ohjeistuksiin.

Laajaa terveystarkastusta koskevan pykälän selkeyttämistä ja termien päivitystä pidettiin lausunnonantajien keskuudessa pääsääntöisesti tarpeellisena ja kannatettavana. Hyvänä pidettiin myös sitä, että ehdotus sisälsi tarkoituksenmukaiset tehtävien ja vastuiden täsmennykset. Muun muassa opetus- ja kulttuuriministeriö toivoi selvennystä hyvinvointi-termin sisältöön ja määrittelyyn niin, että terveystarkastusten sisällöissä tulisi aiempaa selkeämmin huomioitua myös oppilaan tai opiskelijan toimintakyky. Pykälän perusteluja täsmennettiin tältä osin.

Lausunnoissa korostettiin lapsen edun ensisijaisuutta terveysneuvonnassa sekä varhaisen vaiheen tuen merkitystä. Useat lausuntopalautteen antajat kantoivat huolta siitä, että terveystarkastuksissa havaitut tuen tarpeet ja puutteet lapsen tai nuoren kasvu- ja kehitysympäristössä tulisivat nykyistä paremmin huomioitua, niin että lapsilla ja nuorilla olisi varhaisessa vaiheessa pääsy tarvitsemiinsa muihin terveyspalveluihin, kuten mielenterveys- ja päihdepalveluihin, sekä sosiaalihuoltoon.

Muutamit lausunnonantajat toivat esille, että määräaikaistarkastusten tarjoaminen kaikille ikä- ja vuosiluokille on haastavaa vaikeassa henkilöstötilanteessa. Osa lausunnonantajista olisi toivonut, että määräaikaistarkastusten määrää ja toteuttamistapaa olisi arvioitu asetusta valmisteltaessa, jotta resursseja saataisiin kohdennettua paremmin tarpeiden mukaisesti. Espoon kaupunki esimerkiksi esitti neuvolaikäisten suun terveystarkastusten sekä täysi-ikäisten toisen asteen opiskelijoiden terveystarkastusten kohdentamista tarvelähtöisesti. Toisaalta osa katsoi, että määräaikaistarkastusten tarjoaminen kaikille on erittäin tärkeää, koska lasten ja nuorten ennalta ehkäisevien terveyspalveluiden vaikuttavuus perustuu juuri siihen, että palvelut kohdentuvat tasavertaisesti kaikille ja varhaista tukea on saatavilla kynnyksettömästi.

Useasti toistuvaa kritiikkiä esitettiin siitä, että asetusluonnoksesta puuttuvat pitkään odotetut henkilöstön resurssisuositukset. Lausuntojen mukaan vanhentuneiden ja epätarkkojen ilmaisujen

päivittäminen ei yksin riitä turvaamaan palveluja. Muun muassa Turun kaupunki katsoi, että neuvola-, koulu ja opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajakohtaisia asiakasmääriä tulisi kiireellisesti tämentää. Lisäksi tarkastelua vaatisi tällä hetkellä järjestettävien palveluiden tarkoituksenmukaisuus ja riittävyys suhteessa kansalaisten tarpeeseen.

Sosiaali- ja terveysministeriössä on tiedostettu, että lasten, nuorten, perheiden ja opiskelijoiden ehkäisevän terveydenhuollon lakisääteisiä tehtäviä on tarpeen arvioida määräajoin. Tämän asetusesityksen valmistelun yhteydessä riittävä arviointityö ei kuitenkaan ollut mahdollinen, joten asetusesityksessä keskitytään päivittämään asetukset sosiaali- ja terveydenhuollon ja opetustoimen ajantasaisten säädösten mukaiseksi.

Neuvolatoiminnan, koulu- opiskeluterveydenhuollon, sekä lasten ja nuorten ehkäisevän suun terveydenhuollon toimintaohjelmista luopumista ja niiden korvaamista hyvinvointialueen alueellisella neuvola- ja opiskeluhuoltosuunnitelmalla kannatettiin pääsääntöisesti. Ehdotus nähtiin mahdollisuutena alueellisesti yhdenmukaisempien neuvolapalvelujen ja opiskeluhuoltopalvelujen järjestämiseen. Kaikki lausunnonantajat eivät kuitenkaan pitäneet ehdotusta ongelmattomana. Haasteena pidettiin sitä, ettei alueellisissa suunnitelmissa välttämättä huomioitaisi kattavasti eri kuntien, koulujen ja opiskelijaryhmien tilanteita. Alueellisista suunnitelmista on kuitenkin jo säädetty terveydenhuoltolaissa sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa osana sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta koskevia säännöksiä. Asetusluonnoksen ehdotus luopua toimintaohjelmista vähentää tarpeetonta ja päällekkäistä työtä hyvinvointialueilla.

Kaikki annetut lausunnot ja ensimmäisen lausuntokierroksen 18.6.2021 päivätty lausuntoyhteenveto ovat luettavissa Hankeikkunan sivuilta <https://stm.fi/hanke?tunnus=STM056:00/2021>.

7. Säännöskohtaiset perustelut

1 §. Asetuksen tarkoitus. Pykälää selkiytettäisiin vastaamaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta sekä voimassa olevaa lainsäädäntöä. Voimassa olevan pykälän mukaan asetuksen tarkoituksena on varmistaa, että lasta odottavien naisten ja perheiden sekä alle kouluikäisten lasten, oppilaiden ja heidän perheidensä sekä opiskelijoiden terveysneuvonta ja terveystarkastukset ovat suunnitelmallisia, tasoltaan yhtenäisiä ja yksilöiden ja väestön tarpeet huomioon ottavia kunnallisessa terveydenhuollossa.

Asetuksella säädettyjen palvelujen järjestämisestä vastaa kuntien sijaan 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueet ja korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä on 1.1.2021 alkaen vastannut Kansaneläkelaitos. Pykälän lopusta ehdotetaan poistettavaksi siksi viittaus kunnalliseen terveydenhuoltoon. Ehdotettu säännös koskisi jatkossa sekä hyvinvointialueiden että Kansaneläkelaitoksen järjestämiä palveluja.

Lisäksi voimassa olevan pykälän ilmaisu lasta odottavasta naisesta ehdotetaan korvattavaksi ilmaisulla lasta odottava. Tämä vastaisi yleisiä lainvalmistelun tavoitteita sukupuolineutraaleista säännöksistä.

Ehdotetun pykälän mukaan tämän asetuksen tarkoituksena olisi varmistaa, että lasta odottavien ja perheiden sekä alle kouluikäisten lasten, oppilaiden ja heidän perheidensä sekä opiskelijoiden terveysneuvonta ja terveystarkastukset olisivat suunnitelmallisia, tasoltaan yhtenäisiä ja yksilöiden ja väestön tarpeet huomioon ottavia.

2 §. Soveltamisala. Pykälää muutettaisiin vastaamaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta lisäämällä siihen 1.1.2023 voimaan tuleva terveydenhuoltolain 15 a §, jonka mukaan hyvinvointialueen tulee järjestää alueellaan toimivien oppilaitosten oppilaille ja opiskelijoille koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut. Myös neuvolapalvelujen järjestämisestä vastaa jatkossa hyvinvointialue terveydenhuoltolain 15 §:n 1 momentin mukaisesti.

Ehdotettavan asetuksen opiskeluterveydenhuoltoa koskevat säännökset koskisivat myös korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetussa laissa säädettyä korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltoa. Pykälässä mainitussa terveydenhuoltolain 17 §:ssä säädetään sekä hyvinvointialueen että Kansaneläkelaitoksen järjestämisvastuulla olevan opiskeluterveydenhuollon sisällöstä.

Lisäksi pykälän sanoitusta tarkennettaisiin siten, että termi neuvolapalvelu korvattaisiin täsmällisemmällä ilmaisulla äitiys- ja lastenneuvolapalvelu. Pykälässä säädettäisiin nimenomaisesti äitiys- ja lastenneuvolan palveluista, eikä esimerkiksi vanhusten neuvoloista tai sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukaisesta perheneuvolatoiminnasta. Ehdotuksen mukaan tätä asetusta sovellettaisiin terveydenhuoltolain 15, 15 a, 16, ja 17 §:ssä tarkoitettuihin äitiys- ja lastenneuvolapalveluihin, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluihin sekä lasten ja nuorten ehkäisevään suun terveydenhuoltoon.

3 §. Opiskeluterveydenhuoltoon oikeutetut opiskelijat. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin vastaamaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta sekä opetustoimen ammatillisen koulutuksen uudistuksen ja oppivelvollisuuden laajenemisen johdosta lainsäädäntöön tehtyjä muutoksia. Myös korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annettu laki sekä pelastuslain muutokset otettaisiin huomioon. Edellä mainittujen uudistusten johdosta pykälän 1 momentin alakohtien sisältö osittain tarkentuisi ja järjestys osin muuttuisi. Lisäksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi, 4 momentti korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltoon oikeutetuista opiskelijoista.

Voimassa olevan 3 pykälän 1 momentin mukaan terveydenhuoltolain 23 §:ssä tarkoitettuja oppilaitoksia, joiden opiskelijoille kunnan on järjestettävä opiskeluterveydenhuollon palvelut, ovat:

- 1) ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitetut oppilaitokset;
- 2) ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitetut oppilaitokset;
- 3) lukiolaissa tarkoitetut oppilaitokset;
- 4) vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) 2 §:n 3 ja 5 momentissa tarkoitetut oppilaitokset;
- 5) ammattikorkeakoululaissa (351/2003) tarkoitetut korkeakoulut;
- 6) yliopistolain 1 §:ssä tarkoitetut yliopistot;
- 7) poliisikoulutuksesta annetussa laissa (68/2005) tarkoitetut poliisialan oppilaitokset;
- 8) rikosseuraamusalan koulutuskeskuksesta annetussa laissa tarkoitetut oppilaitokset;
- 9) Maanpuolustuskorkeakoulu muita kuin upseerin virkaan vaadittavia sotatieteellisiä ja sotilasammattillisia opintoja opiskelevien opiskelijoiden osalta; sekä
- 10) pelastusopistosta annetussa laissa tarkoitetut pelastusopistot ja pelastuslain 15 §:n 2 momentissa tarkoitetut pelastusalan ammatillista peruskoulutusta antavat oppilaitokset.

Opiskeluterveydenhuoltoon oikeutetuista opiskelijoista säädetään terveydenhuoltolain 23 §:n perusteella valtioneuvoston asetuksella, korkeakouluopiskelijoita lukuun ottamatta. Korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltoon oikeutetuista opiskelijoista säädetään vuoden 2021 alusta voimaan tulleen korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 2 §:ssä. Voimassa olevan 3 §:n 1 momentista ehdotetaan siksi poistettavaksi tarpeettomana kohta 5 koskien ammattikorkeakouluja, kohta 6 koskien yliopistoja sekä kohta 9 koskien Maanpuolustuskorkeakoulua. Myös kohta 7 poliisialan oppilaitoksista ehdotetaan poistettavaksi, koska poliisikoulutuksesta annettu laki on kumottu poliisiammattikorkeakoulusta annetulla lailla. Siten myös poliisiammattikorkeakoulun ammattikorkeakoulututkintoa opiskelevat opiskelijat ovat oikeutettu korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltoon suoraan korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 2 §:n nojalla.

Ehdotetun 1 momentin luetteloon niistä oppilaitoksista, joiden opiskelijat ovat oikeutettuja opiskeluterveydenhuoltoon jäisi siten ne oppilaitokset, joiden opiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen jälkeen hyvinvointialue. Momentin johdantokappaletta muutettaisiin vastaamaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta muuttamalla palvelujen järjestäjäksi kunnan sijaan hyvinvointialue.

Ehdotuksen mukaan terveydenhuoltolain 23 §:ssä tarkoitettuja oppilaitoksia, joiden opiskelijoille hyvinvointialueen olisi järjestettävä opiskeluterveydenhuollon palvelut, olisivat *1 kohdan* mukaan ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitetut oppilaitokset. Kohta päivitetäisiin vastaamaan ammatillista koulutusta koskevaa muuttunutta lainsäädäntöä yhdistämällä voimassa olevan asetuksen ammatillista koulutusta ja ammatillista aikuiskoulutusta kokevat kohdat 1 ja 2. Laki ammatillisesta koulutuksesta kattaa nykyisin myös ammatillisen aikuiskoulutuksen opiskelijat ja sellaiset opiskelijat, jotka opiskelevat ammatillista koulutuksesta annetun lain 7 §:n mukaista työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaa koulutusta (TELMA) tai tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua valmentavaa koulutusta (TUVA) ammatillisissa oppilaitoksissa. Opiskeluterveydenhuollon palvelut kuuluisivat myös heille.

Ehdotettu muutos ei laajentaisi hyvinvointialueen vastuuta järjestettävistä opiskeluterveydenhuollon palveluista.

Ehdotettavan 3 §:n *2 kohdan* mukaan oppilaitoksia, joiden opiskelijoille hyvinvointialueen olisi järjestettävä opiskeluterveydenhuollon palvelut, olisivat lukiolaissa tarkoitetut oppilaitokset. Kohta päivitetäisiin vastaamaan voimassa olevaa lukiolakia. Myös ne opiskelijat, jotka opiskelevat lukiossa tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua valmentavaa koulutusta (TUVA), ovat oikeutettuja hyvinvointialueen järjestämisvastuulla oleviin opiskeluterveydenhuollon palveluihin.

Sen sijaan lukiolain 20 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettu, niin kutsuttu aineopiskelija, joka suorittaa yhden tai useamman lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvan oppiaineen opintoja, tai sellainen opiskelija, joka suorittaa lukio-opintoja aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman mukaisesti, ei olisi oikeutettu opiskeluterveydenhuollon palveluihin oppilas- ja opiskelijahuoltolain 1 §:n 2 momentin 3 kohdan perusteella.

Jos kuitenkin oppivelvollinen suorittaa lukio-opintoja aikuisten opetussuunnitelman mukaisesti, olisi hän oikeutettu hyvinvointialueen järjestämään opiskeluhuoltoon oppilas- ja opiskelijahuoltolain 1 §:n 3 momentin mukaisesti.

Ehdotettu muutos ei laajentaisi hyvinvointialueen vastuuta järjestettävistä opiskeluterveydenhuollon palveluista.

Kohdan 3 mukaan oppilaitoksia, joiden opiskelijoille hyvinvointialueen olisi järjestettävä opiskeluterveydenhuollon palvelut, olisivat vapaasta sivistystyöstä annetun lain 2 §:n 3 ja 5 momentissa tarkoitetut oppilaitokset.

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain 2 §:n 3 momentin mukaan kansanopistot ovat kokopäiväistä opetusta antavia sisäoppilaitoksia, jotka järjestävät nuorille ja aikuisille omaehtoisia opintoja, edistävät opiskelijoiden opiskeluvalmiuksia sekä kasvattavat heitä yksilöinä ja yhteiskunnan jäseninä. Kansanopistot antavat myös oppivelvollisille suunnattua koulutusta, jonka tavoitteena on edistää opiskelijan omaehtoista oppimista ja antaa opiskelijalle valmiudet opintojen jatkamiseen perusopetuksen jälkeisessä koulutuksessa. Lisäksi kansanopistot antavat perusopetuksen jälkeistä koulutusta riittävän suomen tai ruotsin kielen taidon saavuttamiseksi oppivelvolliselle. Vapaasta sivistystyöstä annetun lain 2 §:n 5 momentissa säädetään kokopäiväistä opetusta antavista liikunnan koulutuskeskuksista. Opiskeluterveydenhuollon palvelut kuuluisivat näille opiskelijoille.

Ehdotettu muutos ei laajentaisi hyvinvointialueen vastuuta järjestettävistä opiskeluterveydenhuollon palveluista.

Kohdan 4 mukaan oppilaitoksia, joiden opiskelijoille hyvinvointialueen olisi järjestettävä opiskeluterveydenhuollon palvelut olisivat pelastusopistosta annetun lain 11 §:ssä tai pelastuslain 55 §:n 2 momentissa tarkoitetut oppilaitokset. Lakiviittaus muutettaisiin kohdistumaan voimassa olevaan pelastuslain pykälään. Pelastusalan ammatillista peruskoulutusta voidaan järjestää pelastusopistossa tai pelastuslain 55 §:n mukaan muussa julkisyhteisön ylläpitämässä oppilaitoksessa, jonka sisäministeriö on hyväksynyt.

Ehdotettu muutos ei laajentaisi hyvinvointialueen vastuuta järjestettävistä opiskeluterveydenhuollon palveluista.

Kohdan 5 mukaan oppilaitoksia, joiden opiskelijoille hyvinvointialueen olisi järjestettävä opiskeluterveydenhuollon palvelut, olisivat Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksesta annetun lain 6 §:ssä tarkoitetut oppilaitokset. Kohtaa tarkennettaisiin lisäämällä siihen viittaus 6 §:ään rikosseuraamusalan ammatilliseen tutkintoon johtavasta koulutuksesta, jota järjestää Rikosseuraamusalan koulutuskeskus.

Ehdotettu muutos ei laajentaisi hyvinvointialueen vastuuta järjestettävistä opiskeluterveydenhuollon palveluista.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan selkeytettäväksi. Voimassa olevan momentin mukaan oppilaitoksen opiskelijana pidetään 1 momentissa tarkoitetun oppilaitoksen opiskelijaa, joka opiskelee opintotukilain (65/1994) mukaiseen opintotukeen oikeuttavassa koulutuksessa. Oikeus opiskeluterveydenhuoltoon ei olisi riippuvainen siitä, onko opiskelija hakenut opintotukea tai onko sitä myönnetty. Riittävää olisi, että koulutus oikeuttaisi opiskelijan saamaan opintotukea ja opinnot olisivat päätoimisia. Opiskeluterveydenhuollon palveluihin eivät olisi oikeutettuja ne opiskelijat, joiden opintoja ei katsottaisi päätoimiseksi, opintotukeen oikeuttaviksi opinnoiksi. Voimassa olevan asetuksen mukaisesti opiskeluterveydenhuollon palveluihin ei ole oikeutettu esimerkiksi oppisopimusopiskelijat tai avoimessa korkeakoulussa opiskelevat. Ehdotetulla muutoksella ei rajoitettaisi tai laajennettaisi opiskeluterveydenhuoltopalveluihin oikeutettujen opiskelijoiden määrää ja asian oikeustila vastaisi voimassa olevaa asetusta. Ehdotetun 2 momentin mukaan

opiskeluterveydenhuollon palvelujen saamisen edellytyksenä olisi, että 1 momentissa tarkoitetun opiskelijan koulutus oikeuttaisi opintotukilain mukaiseen opintotukeen.

Voimassa olevan 3 momentin mukaan kunta voisi järjestää opiskeluterveydenhuollon muullekin kuin 2 momentissa tarkoitetulle opiskelijalle. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi sosiaali- ja terveydenhuoltouudistusta vastaavaksi siten, että hyvinvointialue voisi järjestää opiskeluterveydenhuollon muullekin kuin 2 momentissa tarkoitetulle opiskelijalle.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi informatiivisena viitauksena uusi, 4 momentti selkeyttämään korkeakouluopiskelijoiden asemaa. Ehdotuksen mukaan korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltoon oikeutetuista opiskelijoista säädetään korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 2 §:ssä.

4 §. Palvelujen järjestäminen. Voimassa oleva 1 momentti ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Momentin mukaan kunnan kansanterveystyöstä vastaavan viranomaisen on hyväksyttävä yhtenäinen toimintaohjelma neuvolatoiminnalle, koulu- ja opiskeluterveydenhuollolle sekä lasten ja nuorten ehkäisevälle suun terveydenhuollolle. Velvoitteesta laatia toimintaohjelma luovutaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen myötä. Alueellinen neuvolasuunnitelma sekä alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma korvaavat jatkossa toimintaohjelman.

Terveydenhuoltolain 1.1.2023 voimaan tulevan 15 § 4 momentin mukaan hyvinvointialueen tulee laatia alueellinen neuvolasuunnitelma valtuustokausittain hyvinvointialueen vastuulla olevien neuvolapalvelujen toteuttamiseksi. Samoin 1.1.2023 voimaan tulevan terveydenhuoltolain 15 a § 4 momentin mukaan hyvinvointialueen tulee laatia alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma hyvinvointialueen vastuulla olevien opiskeluhuoltopalvelujen järjestämiseksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 a §:n mukaisesti. Alueellinen neuvolasuunnitelma sekä alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma sisältävät nykyiseen neuvolan sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon toimintaohjelmaan sisällytettäviä asioita kaikista edellä mainituista toiminnoista, mukaan lukien myös lasten ja nuorten ehkäisevä suun terveydenhuolto.

Alueellinen neuvolasuunnitelma sekä alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma hyväksytään hyvinvointialueen aluevaltuustossa tai Helsingin kaupungin osalta Helsingin kaupunginvaltuustossa. Suunnitelmat on tarkistettava tarvittaessa. Ne liitetään 1.1.2023 voimaan tulevan lastensuojelulain 12 §:n 3 momentissa tarkoitettuun alueelliseen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan tai Helsingin kaupungin osalta edellä mainitun lain 12 §:n 1 momentin kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan.

Voimassa olevan pykälän 2 momentin ensimmäiseen virkkeeseen ehdotetaan kielenhuollollista tarkennusta. Ehdotuksen mukaan terveystarkastusten ja niiden perusteella suunnitellun terveysneuvonnan olisi muodostettava suunnitelmallinen yksilön ja perheen tarpeisiin vastaava kokonaisuus. Ehdotetussa muotoilussa painottuisi lapsen, nuoren ja perheen tai opiskelijan tarpeiden kuulemista ja terveysneuvonnan yksilöllinen kohdentaminen sen sijaan, että terveysneuvonnassa tarjottaisiin määrämuotoisesti kaikille kaikkea. Olennaista on keskittyä lapseen, nuoreen tai opiskelijaan sekä tämän terveyden ja hyvinvoinnin kannalta keskeisiin asioihin. Ilmaisuu yksilön ja perheen osallistumisen mahdollistavasta kokonaisuudesta poistettaisiin momentista tarpeettomana, sillä laadukkaaseen terveysneuvontaan sisältyy aina ammattilaisen ja yksilön ja perheen välinen dialogi ja asiakkaan osallisuus. Muilta osin momentti säilyisi ennallaan.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksesta johtuvana muutoksena kunta-sanon korvaamista hyvinvointialueella. Ehdotuksen mukaan

terveystarkastuksissa ja -neuvonnassa saatuja seurantatietoja hyvinvointialueen väestön terveydestä ja hyvinvoinnista olisi käytettävä palvelujen suunnittelussa.

Momentin muutos ei laajentaisi kunnan tai hyvinvointialueen tehtäviä. Seurantatietoja olisi tarkoituksenmukaista käyttää hyvinvointialueilla terveydenhuoltolain 15 § 4 ja 5 momentin velvoittaman alueellisen neuvolasuunnitelman, oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 a §:n mukaisen alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman sekä lastensuojelulain 12 § 3 momentin velvoittaman alueellisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laadinnassa ja näiden toteutumisen arvioinnissa. Myös kunta voisi käyttää tietoja esimerkiksi lastensuojelulain 12 § 1 momentin mukaista kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa laatiessaan ja sen toteutumista arvioidessaan.

5 §. Terveystarkastukset. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksesta johtuvana muutoksena kunta-sanana korvaamista hyvinvointialueella. Lisäksi momenttiin ehdotetaan lisättäväksi selvyiden vuoksi Kansaneläkelaitoksen järjestämisvastuu korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta. Ehdotuksen mukaan hyvinvointialueen, ja korkeakouluopiskelijoiden osalta Kansaneläkelaitoksen, olisi järjestettävä määräaikaista terveystarkastuksia kaikille ennalta määritellyn ikä- tai vuosiluokkaan tai muuhun ryhmään kuuluville sekä yksilöllisestä tarpeesta johtuvia terveystarkastuksia.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti. Voimassa olevan 1 momentin sisältämä kuntaa, mutta 1.1.2023 alkaen hyvinvointialuetta koskeva velvoite selvittää neuvola-, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluissa määräaikaista terveystarkastuksista poisjäävien tuen tarve ehdotetaan erotettavaksi selkeyden vuoksi omaksi momentikseen. Koska korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollossa opiskelijoille järjestetään ensimmäisenä opiskeluvuonna terveystarkastus, jonka perusteella opiskelijoille tarjotaan terveystarkastuksia, velvoite terveystarkastuksesta poisjäävän tuen tarpeen selvittämisestä ei koske Kansaneläkelaitoksen järjestämää opiskeluterveydenhuoltoa. Ehdotetun uuden 2 momentin mukaan hyvinvointialueen terveydenhoitajan, kättilön, lääkärin, hammaslääkärin, suuhygienistin tai hammashoitajan olisi pyrittävä selvittämään määräaikaista terveystarkastuksista poisjäävien tuen tarve.

7 §. Laajan terveystarkastuksen sisältö. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan selkiytettäväksi. Voimassa olevan 3 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan laajaan terveystarkastukseen sisällytetään huoltajan kirjallisella suostumuksella päivähoidon ja esiopetuksen henkilökunnan arvio alle kouluikäisen lapsen selviytymisestä ja hyvinvoinnista päivähoidossa ja opettajan arvio oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa. Momentin näkökulma muutettaisiin vastaamaan tämän päivän varhaiskasvatuksen pedagogisia tavoitteita sekä sisältöjä. Momentin sanoitusta ehdotetaan muutettavaksi, koska termi selviytyminen päivähoidossa mahdollistaa kielteisen tulkinnan päivähoidon tai varhaiskasvatuksen vaatavuudesta ja vaatimuksista, joista alle kouluikäisen lapsen tulisi selviytyä. Lisäksi termi päivähoito korvattaisiin ajantasaisella ilmaisulla varhaiskasvatus.

Opettajan tai muun henkilökunnan arviot ja havainnot liittyen oppilaan ja opiskelijan hyvinvointiin ja toimintakykyyn koulupäivän aikana, olisivat sellaisia tietoja, joita voitaisiin käyttää laajassa terveystarkastuksessa. Terveystarkastuksessa olisi tärkeää tietää esimerkiksi mahdollisesta häiriökäyttäytymisestä, oppimateriaalien toistuvista puuttumisista, kiusaamisesta, häirinnästä, väkivallasta, päihteiden tai tupakkatuotteiden käytöstä. Ehdotuksen mukaan laajaan terveystarkastukseen sisällytettäisiin huoltajan kirjallisella suostumuksella varhaiskasvatuksen tai

esiopetuksen henkilökunnan tai koulun opettajan arvio lapsen tai oppilaan oppimisesta, kehityksestä ja hyvinvoinnista varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa tai koulussa.

9 §. Määräaikaiset terveystarkastukset. Pykälän 1 momentin johdantokappale muutettaisiin vastaamaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta ja kunta muutettaisiin hyvinvointialueeksi. Samalla voimassa olevan 1 momentin 1 kohtaa lasta odottavan perheen terveystarkastuksista tarkennettaisiin siten, että kohtaan lisättäisiin maininta tarpeelliseksi arvioiduista määräaikaisista terveystarkastuksista.

Voimassa olevan pykälän 1 momentin *1 kohdan* mukaan lasta odottavalle perheelle on järjestettävä vähintään yksi laaja terveystarkastus. Käytännössä lasta odottavalle ja hänen perheelleen on järjestetty laajan tarkastuksen lisäksi määräaikaisia terveystarkastuksia palveluja järjestävän kunnan terveystarkastusohjelman, joka useimmiten perustuu valtakunnallisiin suosituksiin tai sairaanhoitopiirin ohjeistuksiin, mukaisesti. Olisi tarkoituksenmukaista, että ensi- ja uudelleensynnyttäjän terveystarkastusten tarvetta arvioitaisiin valtakunnallisten suositusten ja hyvinvointialueen ohjeistusten mukaisesti, mutta kuitenkin yksilö- ja perhekohtaisesti. Näin tarpeelliseksi arvioitujen terveystarkastusten määrä raskausaikana ja synnytyksen jälkeen voisi vaihdella. Ensisynnyttäjällä voi olla enemmän tuen tarvetta ja hän voi tarvita enemmän terveystarkastuskäyntejä kuin uudelleensynnyttäjää. Ehdotuksen mukaan hyvinvointialueen olisi järjestettävä lasta odottavalle perheelle vähintään yksi laaja terveystarkastus ja sen lisäksi lasta odottavan perheen ja sikiön terveyden ja turvallisuuden varmistamiseksi määräaikaiset tarpeelliseksi arvioidut terveystarkastukset ensi- ja uudelleensynnyttäjille.

Ehdotettu maininta määräaikaisista terveystarkastuksista ei lisäisi hyvinvointialueen velvoitteita nykytilaan verrattuna.

Pykälän 1 momentin *5 kohta* muutettaisiin vastaamaan asetuksen 3 §:ään ehdotettuja muutoksia. Voimassa olevan 1 momentin 5 kohdan mukaan kunnan on järjestettävä asetuksen 3 §:n 1 momentin 1–4 kohdassa tarkoitetussa oppilaitoksessa tai 10 kohdassa tarkoitetussa muussa kuin ammattikorkeakoulututkintoon johtavassa koulutuksessa opiskelevalle opiskelijalle ensimmäisenä opiskeluvuonna terveydenhoitajan tarkastus ja ensimmäisenä tai toisena opiskeluvuonna lääkärintarkastus. Kohdan 5 sanoitusta erityisopetuksessa olevista opiskelijoista muutettaisiin vastaamaan ajantasaisista, toisen asteen koulutusta koskevissa laeissa käytettyä terminologiaa. Ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa puhutaan erityisestä tuesta ja lukiolaissa erityisopetuksesta.

Ehdotuksen mukaan hyvinvointialueen olisi järjestettävä opiskelijalle, joka opiskelee 3 §:n 1 momentin 1–4 kohdassa tarkoitetussa oppilaitoksessa, ensimmäisenä opiskeluvuonna terveydenhoitajan tarkastus ja ensimmäisenä tai toisena opiskeluvuonna lääkärintarkastus, jollei lääkärintarkastusta ole tehty opiskelijaksi hyväksymisen yhteydessä. Lääkärintarkastus tulisi kuitenkin aina järjestää ensimmäisenä opiskeluvuonna opiskelijalle, joka saa erityisopetusta tai erityistä tukea tai jonka terveydentilan ja opiskelukyvyn selvittäminen on tarpeellinen opiskelualan tai tulevan ammatin vuoksi.

Voimassa olevan *6 kohdan* mukaan kunnan on järjestettävä opiskelijalle, joka opiskelee 3 §:n 1 momentin 5–9 kohdassa tarkoitetussa oppilaitoksessa tai 10 kohdassa tarkoitetussa oppilaitoksessa ammattikorkeakoulututkintoon johtavassa koulutuksessa, ensimmäisenä vuonna terveystarkastus, jonka perusteella opiskelijalle tehdään tarvittaessa terveystarkastus. Kohdan 6 sisältö muutettaisiin vastaamaan ehdotetun 3 §:n muutoksia ja samalla 6 kohdan sisältöä

siirrettäisiin uuteen 3 momenttiin siltä osin, kun se koskee Kansaneläkelaitoksen järjestämisvastuulla olevia korkeakouluopiskelijoita.

Ehdotetun 1 momentin 6 kohdan mukaan hyvinvointialueen olisi järjestettävä opiskelijalle, joka opiskelee 3 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetussa oppilaitoksessa, ensimmäisenä opiskeluvuonna terveystarkastus, jonka perusteella tehdään tarvittaessa terveystarkastus. Muilta osin 1 momentin kohdat (2-4) säilyisivät ennallaan.

Pykälään esitetään lisättäväksi uusi 3 momentti, johon siirrettäisiin voimassa olevan 9 §:n 1 momentin 6 kohdan korkeakouluopiskelijoita koskeva viittaus. Kansaneläkelaitoksen velvoitteet eivät muuttuisi voimassa olevaan säädökseen nähden, mutta lisäys on tarpeen, jotta Kansaneläkelaitoksen vastuu kävisi asetuksesta selvästi ja tarkkarajaisesti ilmi. Ehdotetun momentin mukaan Kansaneläkelaitoksen olisi järjestettävä korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 2 §:ssä tarkoitetulle opiskelijalle ensimmäisenä opiskeluvuonna terveystarkastus, jonka perusteella tehdään tarvittaessa terveystarkastus.

10 §. Määräaikaiset suun terveystarkastukset. Pykälän 1 momentin johdantokappale muutettaisiin vastaamaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta. Sana kunta muutettaisiin hyvinvointialueeksi siten, että määräaikaisten suun terveystarkastusten järjestämisvastuussa olisi hyvinvointialue.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jotta myös korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltoon oikeutettujen opiskelijoiden oikeus suun terveystarkastuksiin kävisi asetuksesta selkeästi ilmi. Ehdotetun momentin mukaan Kansaneläkelaitoksen olisi järjestettävä opiskeluterveydenhuoltolain 2 §:ssä tarkoitetulle korkeakouluopiskelijalle vähintään kerran opiskeluaikana suun terveystarkastus. Terveystarkastuksessa selvitetäisiin suun terveysneuvonnan ja palvelujen tarve.

Ehdotus ei laajentaisi Kansaneläkelaitokselle korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon järjestäjänä säädettyjä tehtäviä.

11 §. Erikoistutkimukset kouluterveydenhuollossa. Pykälän 1 momentin johdantokappale muutettaisiin vastaamaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta. Kunnan sijaan hyvinvointialueen olisi siten järjestettävä oppilaan tarpeen mukaisesti tämän terveydentilan toteamista varten pykälässä mainittuja erikoistutkimuksia.

13 §. Erityisen tuen tarpeen tunnistaminen ja tuen järjestäminen. Pykälän 1 momentin viimeiseen virkkeeseen ehdotetaan täsmennystä. Sen mukaan erityisen tuen tarve on selvitettävä, jos alle kouluikäisessä lapsessa, oppilaassa, opiskelijassa, perheessä tai ympäristössä on tekijöitä, jotka voivat vaarantaa tervettä kasvua ja kehitystä. Momenttiin loppuun ehdotetaan lisättäväksi maininta erityisen tuen selvittämisestä myös tilanteessa, joka voi vaarantaa alle kouluikäisen, oppilaan tai opiskelijan kasvun ja kehityksen lisäksi myös tämän terveyden ja hyvinvoinnin. Tarvittaessa lapsi, nuori ja tämän perhe tulee ohjata muiden ennaltaehkäisevän ja varhaisen tuen palvelujen piiriin sekä tehdä asiassa moniammatillista yhteistyötä. Uudelleen muotoilun myötä momentti olisi kattavampi ja se huomioisi aiempaa paremmin myös täysi-ikäiset opiskelijat. Ehdotuksen mukaan erityisen tuen tarve olisi selvitettävä, jos alle kouluikäisessä lapsella, oppilaalla, opiskelijalla, perheessä tai ympäristössä on tekijöitä, jotka voivat vaarantaa tervettä kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia.

Voimassa olevaa 2 momentin viimeistä virkettä ehdotetaan muutettavaksi täsmentämällä monialaisen yhteistyön toimijoita. Sen mukaan erityisen tuen tarpeen arvioimiseksi ja tuen

järjestämiseksi on tarvittaessa tehtävä yhteistyötä kunnan eri toimijoiden, kuten päivähoidon, kotipalvelun, lastensuojelun, oppilas- ja opiskelijahuollon sekä erikoissairaanhoidon ja muiden tahojen kesken. Termi päivähoito korvattaisiin ajantasaisella ilmaisulla varhaiskasvatus. Lisäksi virkettä muutettaisiin vastaamaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta lisäämällä yhteistyötahoksi myös hyvinvointialue. On tärkeää huolehtia siitä, että monialainen yhteistyö toimisi sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden kesken ja myös suhteessa kuntiin jääviin palveluihin kuten varhaiskasvatukseen.

Ehdotuksen mukaan erityisen tuen tarpeen arvioimiseksi ja tuen järjestämiseksi olisi tarvittaessa tehtävä monialaista yhteistyötä kunnan ja hyvinvointialueen eri toimijoiden, kuten varhaiskasvatuksen, kotipalvelun, lastensuojelun, oppilas- ja opiskelijahuollon sekä erikoissairaanhoidon ja muiden tahojen kesken.

Ehdotukset eivät laajentaisi hyvinvointialueiden tai Kansaneläkelaitokselle korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon järjestäjänä säädettyjä tehtäviä.

14 §. Yhteinen terveysneuvonta. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin vastaamaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta ja momentin sisältöä täsmennettäisiin.

Voimassa olevan 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan kunta toteuttaa terveydenhuoltolain 13 §:ssä tarkoitettua terveysneuvontaa asukkaiden yksilöllisen tarpeen ja kehitysvaiheen mukaisesti yhteistyössä yksilön ja perheen kanssa siten, että se tukee voimavarojen vahvistumista, tiedon soveltamista käytäntöön ja vastuun ottamista omasta terveydestä. Termi kunta muutettaisiin hyvinvointialueeksi. Lisäksi terveysneuvonnan kohderyhmäksi ja osalliseksi lisättäisiin opiskelijat. Terveysneuvonta sisältyy opiskeluterveydenhuoltoon sen oleellisena osana. Terveysneuvonnan tavoitteita ja menetelmiä täsmennettäisiin myös nykykäsityksen mukaiseksi. Terveysneuvonnassa käytetyt menetelmät ja käytännöt tulisi valita asiakaslähtöisesti siten, että ne vahvistavat lasten, nuorten ja heidän perheidensä sekä opiskelijoiden voimavarojen lisäksi heidän pystyvyyden ja pärjäävyyden tunnettaan.

Ehdotuksen mukaan hyvinvointialue toteuttaisi terveydenhuoltolain 13 §:ssä tarkoitettua terveysneuvontaa yksilöllisesti siten, että se tukee lasta odottavien, lasten, nuorten ja heidän perheidensä sekä opiskelijoiden voimavarojen vahvistumista, pystyvyyden ja pärjäävyyden tunnetta, tiedon omaksumista ja vastuun ottamista omasta terveydestä.

Voimassa olevan 1 momentin toisen virkkeen mukaan terveysneuvonnan on sisällettävä näyttöön perustuvaa tietoa. Virkkeen uudella muotoilulla täsmennettäisiin, että terveysneuvonnan perustana tulisi olla näyttöön perustuva tieto. Mikäli näyttöön perustuvaa tietoa ei kyseisestä asiasta olisi, tulisi terveysneuvonnan perustana olla luotettavaa tietoa ja tutkimusta tai vähintään vaikuttavaksi havaittuja käytäntöjä. Ehdotuksen mukaan terveysneuvonnan tulisi pohjautua näyttöön perustuvaan tietoon, luotettavaan tieto- ja tutkimusperustaan tai vaikuttaviksi havaittuihin käytäntöihin.

Ehdotetut muutokset 1 momenttiin eivät aiheuttaisi hyvinvointialueille tai Kansaneläkelaitokselle korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon järjestäjänä uusia tai aiempaa laajempia velvoitteita.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jotta myös Kansaneläkelaitoksen velvoitteet korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltoon sisältyvästä terveysneuvonnasta olisivat

selkeät. Ehdotuksen mukaan mitä 1 ja 2 momentissa säädettäisiin, koskisi myös Kansaneläkelaitoksen järjestämää korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltoa.

16 §. Seksuaali- ja lisääntymisterveysneuvonta. Pykälän voimassa oleva otsikko ”ehkäisy- ja muu seksuaaliterveysneuvonta” muutettaisiin vastaamaan käytössä olevaa, ajantasaisia ilmaisuja.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi, 2 momentti, jossa tarkennettaisiin seksuaaliterveysneuvonnan sisältöä. Seksuaali- ja lisääntymisterveysneuvontaa koskevaa pykälää täydennettäisiin huomioon ottaen seksuaalisuuden ja sukupuolen monimuotoisuus sekä kansalliset ja kansainväliset yhdenvertaisuusvelvoitteet.

WHO:n seksuaalikasvatuksen standardien ja kansallisen seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelman mukaan seksuaalikasvatuksessa tulee huomioida sukupuolen ja seksuaalisuuden moninaisuus. Erilaisten sukupuolen kokemusten ja ilmaisutapojen kirjo samoin kuin seksuaalisen suuntautumisen monet variaatiot ovat yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokysymyksiä. Laadukkaalla seksuaali- ja lisääntymisterveyskasvatuksella ja -neuvonnalla voidaan edistää yhdenvertaisuuden sekä tasa-arvon toteutumista sekä yksilöiden ja eriväestöryhmien että koko yhteiskunnan tasolla.

Tutkimusten mukaan nuorten aikuisten tiedoissa on puutteita iän vaikutuksesta hedelmällisyyden laskuun ja raskauden riskeihin, jonka vuoksi hedelmällisyysneuvonta eli neuvonta muun muassa iän vaikutuksesta hedelmällisyyteen ja raskauden riskeihin on tarpeen liittää osaksi seksuaali- ja lisääntymisterveysneuvontaa.

Ehdotetun uuden 2 momentin mukaan seksuaaliterveysneuvonnan tulisi edistää yksilön seksuaali- ja lisääntymisterveyden lisäksi yksilön hedelmällisyydestä. Seksuaaliterveysneuvonnassa tulisi huomioida ja siihen tulisi sisällyttää seksuaalisuuden ja sukupuolen monimuotoisuus.

Momentin lisäys ei toisi hyvinvointialueille tai Kansaneläkelaitokselle korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon järjestäjänä uusia tai voimassa olevaa asetusta laajempia tehtäviä.

17 §. Terveiden- ja sairaanhoitopalvelut. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tekninen muutos 1.1.2023 voimaan tulevan terveydenhuoltolain 17 §:ään muutosten johdosta.

Ehdotuksen mukaan opiskeluterveydenhuoltoon kuuluvia terveydenhuoltolain 17 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja terveyden- ja sairaanhoitopalveluja ovat (tämän asetuksen) 2 ja 3 luvussa säädettyjen terveystarkastusten ja terveysneuvonnan lisäksi momentin 1–4 kohdassa säädetty seikat. Kohtiin 1–4 ei esitettäisi muutoksia.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti informatiivisena viittauksena siihen, että hyvinvointialueen velvollisuudesta yhteen sovittaa asiakkaiden palvelut kokonaisuuksiksi säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 10 §:ssä (612/2021). Kansaneläkelaitoksen vastaavasta velvollisuudesta säädetään korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 12 §:ssä.

Ehdotetut muutokset eivät aiheuttaisi hyvinvointialueille tai Kansaneläkelaitokselle korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon järjestäjänä uusia tai aiempaa laajempia velvoitteita.

8. Voimaantulo

Ehdotettujen muutosten olisi tarkoitus tulla voimaan 1.1.2023, jolloin hyvinvointialueet aloittavat toimintansa.

Esitys

Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta.